

3.1. Prozodické vlastností litevštiny

Přízvuk

Litevský přízvuk je volný: může být na kterékoliv slabice. Poloha přízvuku se během ohýbání mění a tyto proměny jsou individuální vlastností dotyčného slova, nikoliv ohýbacího vzoru, ke kterému ono slovo patří.

<i>stalas (stůl)</i>	<i>kamienas (kmen)</i>	<i>žuvis (ryba)</i>
N. sta -las	ka- mie -nas	žu- vis
G. sta -lo	ka- mie -no	žu- vies
D. sta -lui	ka- mie -nui	žu -viai
A. sta -lą	ka- mie -ną	žu -vį
I. sta- lu	ka- mie -nu	žu-vi- mi
L. sta- le	ka- mie -ne	žu-vy- je
V. sta -le	ka- mie -ne	žu- vie

<i>daryti, daro, darė (dělat)</i>	<i>duoti, duoda, davė (dát)</i>
aš dar- au	duo -du
tu dar- ai	duo -di
jis, ji da -ro	duo -da

Poloha přízvuku je zásadním faktorem litevského slova a má fonologickou funkci, tzn. slova se mohou lišit polohou přízvuku – přízvuk je v litevštině významotvorný.

giria (*chválí*) **g**iria (*les*)

kasa (*ryje*) **k**asa (*cop*)

karti (*věšet*) **k**arti (*hořká*)

Intonace

To je způsob artikulace dlouhých přízvučných slabik. Intonace je také významotvorná. Rozlišujeme intonací stoupavou a klesavou.

Klesavá intonace (tzv. akut): **šaaauk** (*střílejší*); **laaaauk** (*čekej*); **kaaaltas** (*dláto*)

Stoupavá intonace (tzv. cirkumflex): **šauuuuk** (*křič*); **lauuuuk** (*přič*); **kallltas** (*vinen*)

Příklad: šauk; lauk; kaltas

Klesavá intonace (tzv. akut): **šaaauk** (*střílejší*); **laaaauk** (*čekej*); **kaaaltas** (*dláto*).

V odborném zápisu: šáuk; láuk; káltas

Stoupavá intonace (tzv. cirkumflex): **šauuuuk** (*křič*); **lauuuuk** (*přič*); **kallltas** (*vinen*).

V odborném zápisu šauk, lauk, kaltas

POZOR. Krátká slabika může nést přízvuk, ale nemá žádnou intonaci. Pro odborný zápis v tomto případě se používá znak „gravis“, např.: rankà (*ruka*).

3.2. Cvičení:

Labà dienà!		Kaĩp Jĩsũ vãrdas?	
Lãbas!		Kaĩp Jĩsũ pavardẽ?	Viso gẽro!
Sveĩkas!	Mãno vãrdas...	Kaĩp tãvo vãrdas / pavardẽ?	Viso lãbo!
Sveikà!	Mãno pavardẽ...	Kóks Jĩsũ vãrdas / pavardẽ?	Sudiẽ!
Sveiki!	Àš esũ...	Kóks tãvo vãrdas / pavardẽ?	Iki pasimãtymo!
Sveĩkos!		Kuõ Jĩs vardũ/pãvarde?	Iki!
Lãbas rýtas!		Kuõ tũ vardũ/pãvarde?	Labãnaktis!
Lãbas vãkaras!			